

Bydgoszcz, 29 września 2022 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.3.16.2022.HP/EA

**Pani
Mariola Ejdowska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Nowej Wsi**

Szanowna Pani Dyrektor,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą”, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

Inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzili kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi, 87-603 Wielgie - zwanym dalej również Domem, DPS lub jednostką.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań oraz jakość świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi standardami, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw mieszkańców. Kontrolą został objęty stan bieżący.

Celem kontroli było przedstawienie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli. Przedmiotowy protokół w dniu 28 lipca 2022 r. został podpisany przez Dyrektora jednostki podlegającej kontroli, do treści którego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W trakcie kontroli ustalono, iż Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi wpisany do Rejestru Domów Pomocy Społecznej prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego posiada zezwolenie, wydane na czas nieokreślony, na prowadzenie Domu dla osób dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie z liczbą miejsc rzeczywistych 143.

DPS dysponował wymaganymi aktami prawnymi niezbędnymi do funkcjonowania, tj. Statutem nadanym uchwałą nr XXIV/165/2008 Rady Powiatu w Lipnie z dnia 30 września 2008 r. oraz Regulaminem Organizacyjnym uchwalonym uchwałą nr 126/2019 Zarządu Powiatu w Lipnie z dnia 7 listopada 2019 r.

W trakcie kontroli ustalono, że w Domu obowiązuje szereg procedur regulujących zasady i tryb postępowania w określonych sytuacjach. W zakresie usług bytowych stwierdzono, iż Dom do dyspozycji mieszkańców przeznaczył pokoje jedno, dwu, trzy i czteroosobowe zlokalizowane na trzech kondygnacjach budynku, ponadto pomieszczenia sanitarne, pokoje dziennego pobytu, jadalnię, kaplicę, kuchenki pomocnicze oraz sale terapeutyczne. Pokoje mieszkalne wyposażone zostały zgodnie z zapisami § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.).

Jednakże z uwagi na wysokie brodziki kąpielowe w niektórych łazienkach nie można uznać, iż wszystkie pomieszczenia kąpielowe pozbawione są barier architektonicznych. Ponadto podczas prowadzenia czynności kontrolnych, w nieruchomości prowadzone były prace remontowe obejmujące między innymi pomieszczenia higieniczno-sanitarne z których korzystają mieszkańcy. W tych łazienkach stwierdzono brak pochwyków, luster, zasłonek prysznicowych. Powyższe uzupełnione ma zostać po zakończeniu czynności remontowych.

Dom wyposażony jest w radiowy system przyzywowo-alarmowy firmy [REDACTED]. Podczas kontroli weryfikacji poddano sprawność urządzenia i stwierdzono brak pracy systemu. Na podstawie wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora jednostki ustalono, iż system uległ awarii w wyniku burz, które miały miejsce w nocy z 1 na 2 lipca 2022 r. Ponadto w budynku zainstalowano system sygnalizacji przeciwpożarowej [REDACTED]. Centrala znajduje się w gabinecie medycznej pomocy doraźnej.

Dom zapewnia mieszkańcom pięć posiłków dziennie, w tym posiłki dietetyczne, z zachowaniem czasu ich wydawania. W razie potrzeby mieszkańcy są karmieni. Zasadniczo posiłki przygotowywane są na miejscu w kuchni domu. Jednakże w związku z trwającym od dnia 1 lipca 2022 r. remontem kuchni centralnej mieszkańcom zapewnia się posiłki obiadowe w formie cateringu dostarczanego przez Szpital Lipno. Pozostałe posiłki przygotowywane są przez pracowników kuchni na miejscu. Mieszkańcy spożywają posiłki w pokojach. Zakończenie prac remontowych przewidziano na koniec sierpnia 2022 r.

Podczas oględzin budynku stwierdzono, iż pomieszczenia, w tym pokoje mieszkalne, higieniczno-sanitarne oraz ciągi komunikacyjne były czyste. Ustalono w rozmowie z mieszkańcami, iż dom jest regularnie sprzątany, a bielizna pościelowa i ręczniki wymieniane.

W zakresie realizacji usług opiekuńczych ustalono, iż dom zapewnia mieszkańcom pomoc w podstawowych czynnościach życiowych i pielęgnacji. Mieszkańcy są zaopatrzeni w kosmetyki i środki czystości oraz odzież i obuwie dostosowane do potrzeb i pory roku. Odzież mieszkańców jest czysta, poukładana w szafach ubraniowych i oznakowana. W przypadku mieszkańców niezaopatrzonych w środki czystości oraz odzież i obuwie, potrzeby w tym zakresie zabezpiecza Dom.

Usługi wspomagające realizowane są poprzez umożliwienie mieszkańcom udziału w terapii zajęciowej i rehabilitacji. Część osób z uwagi na stan zdrowia korzysta z terapii i rehabilitacji przyłóżkowej. Pozostali mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w zorganizowanych zajęciach terapeutycznych, w ogólnodostępnych salach. Poza codzienną terapią i rehabilitacją w Domu organizowane są obchody świąt i uroczystości okazjonalnych oraz imprezy kulturalne i turystyczne.

Dom umożliwia mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych na zasadach ogólnie obowiązujących w ramach ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia. Dotyczy to podstawowej i specjalistycznej opieki lekarskiej. Dom zapewnia mieszkańcom opiekę psychiatryczną pielęgniarzką oraz konsultacje lekarza psychiatry jak również kontakt z psychologiem.

Prawa i obowiązki mieszkańców zawarte zostały w Regulaminie Organizacyjnym Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z powyższymi zapisami mieszkańcy mają prawo m.in. do wyboru pracownika pierwszego kontaktu, zachowania intymności, poczucia godności osobistej i poczucia bezpieczeństwa, korzystania z usług świadczonych przez personel o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, zgłaszania skarg i wniosków, zapewnienia bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych i inne. Dom zapewnia mieszkańcom prawo do kontaktów z rodziną i osobami bliskimi głównie poprzez spotkania w Domu, kontakt telefoniczny oraz wyjazdy do rodziny.

Wśród mieszkańców 70 osób jest całkowicie ubezwłasnowolnionych, a 40 osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Opiekunami prawnymi mieszkańców są członkowie rodzin lub pracownicy DPS. W Domu obowiązuje procedura dotycząca postępowania z mieszkańcem agresywnym; stosowania przymusu bezpośredniego i obserwacja w czasie unieruchomienia. Z treści powyższego wynika, iż decyzję w zakresie zastosowania przymusu bezpośredniego podejmuje lekarz, który określa rodzaj zastosowanego środka przymusu oraz osobiście nadzoruje jego wykonanie. Jeżeli nie jest możliwe uzyskanie natychmiastowej decyzji lekarza, o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego decyduje pielęgniarka, która jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym lekarza. Każdy przypadek zastosowania przymusu bezpośredniego odnotowuje się w dokumentacji medycznej, a przed jego zastosowaniem uprzedza się o tym osobę wobec której ma być użyty.

Zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, która nie zatrudnia lekarza, informację o zastosowaniu przymusu bezpośredniego, pielęgniarka przekazuje kierownikowi jednostki, który niezwłocznie informuje o tym upoważnionego przez marszałka województwa lekarza psychiatrę w dziedzinie psychiatrii. Na podstawie wyjaśnień Kierownika Działu Opiekuńczo-Socjalno-Terapeutycznego ustalono, iż zastosowanie przymusu bezpośredniego zleca i ocenia jego zasadność lekarz psychiatra, który nie jest zatrudniony w DPS, ale współpracuje z jednostką i pozostaje dostępny w kontakcie telefonicznym. W przypadku, gdy nie ma możliwości uzyskania natychmiastowej decyzji lekarza o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego decyduje i osobiście nadzoruje jego wykonanie pielęgniarka, która niezwłocznie zawiadamia o tym lekarza psychiatrę. Każdy przypadek zastosowania przymusu bezpośredniego i uprzedzenia o możliwości jego zastosowania odnotowuje się w dokumentacji medycznej. W domu prowadzony jest „Rejestr przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego”. W roku 2022 trzykrotnie zastosowano środek przymusu bezpośredniego w postaci unieruchomienia pasami wobec trzech mieszkańców. Poszczególne przypadki opatrzone są podpisem lekarza psychiatry pod opieką którego pozostają mieszkańcy Domu.

W ocenie Sędziego Sądu Rejonowego w Lipnie, nie zachodzi potrzeba informowania upoważnionego przez marszałka województwa lekarza psychiatry w dziedzinie psychiatrii o przypadkach zastosowania przymusu bezpośredniego w sytuacji, kiedy to lekarz psychiatra zleca i ocenia zasadność zastosowania tego środka. Niniejsze stanowisko zawarte zostało w sprawozdaniu z kontroli z dnia 6 marca 2018 r. przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi przez Sędziego Sądu Rejonowego w Lipnie.

Analizując treść art. 18 ustawy o pomocy społecznej oraz biorąc pod uwagę fakt, iż Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi nie zatrudnia lekarza psychiatry, to pomimo stałej współpracy ze specjalistą w dziedzinie psychiatrii oraz odmiennej w tej kwestii oceny sędziego, organ kontrolny pozostaje na stanowisku, iż jednostka organizacyjna pomocy społecznej winna w takim przypadku stosować się do powyższego zapisu i o każdym przypadku zastosowania przymusu bezpośredniego informować upoważnionego przez marszałka województwa lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, ocenia kontrolowany wycinek działalności **pozytywnie z nieprawidłowościami**¹.

Stwierdzone nieprawidłowości w kontrolowanych obszarach wynikają z braku informowania lekarza psychiatry wyznaczonego przez marszałka województwa o przypadkach zastosowania przymusu bezpośredniego, występowania barier architektonicznych w postaci wysokich brodzików w niektórych pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych oraz braku sprawności w działaniu systemu przyzywowo-alarmowego. Istniejący stan rzeczy skutkuje niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań, ponieważ nieprawidłowości wpływają znacząco na jakość czy też terminowość realizacji zadań przez Jednostkę. W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Realizować obowiązek wynikający z art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegający na informowaniu o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego lekarza specjalistę w dziedzinie psychiatrii upoważnionego przez marszałka województwa.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017). Przez uchybienie, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość, należy przez to rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

2. Przywrócić sprawność działania systemu przyzywowo-alarmowego.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

3. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, gdzie prowadzone są prace remontowe, zamontować brakujące elementy wyposażenia usunięte na czas wykonywanych prac.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

4. Dostosować wszystkie pomieszczenia higieniczno-sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację wysokich brodzików kąpielowych.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

W wyżej wymienionych kwestiach działalność Domu wymaga podjęcia stosownych działań. Po zrealizowaniu powyższych zaleceń jednostka wykonywać będzie zadania ustawowe, w zakresie objętym tematyką kontroli, w sposób prawidłowy.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach,
7. w przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższego zalecenia lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Józef Ramlau
Wicewojewoda

Otrzymują:

1. Adresat:
Nowa Wieś
87-603 Wielgie,
2. A/a